

הערל פרק שמיני יבמות

עט.

עין משפט נר מצוה

צו א טו"ע י"ד סימן
של סעי' ז:
צח ב מ"י פ"י מהל'
אסורי צלה הלכה
כד יפ"ט הלכה י'
צט ב מ"י פ"י מהל'
ממרים הלכה ד:
ק ד מ"י פ"י מהל'
אסורי צלה הלכה כג:
כג:

תורה אור השלם

1. ויקרא המלך
לגבעונים ויאמר אליהם
והגבעונים לא מבני
ישראל הקוה בי אם
מיתר האמרי ובני
ישראל נשבעו להם
ויקרא שאל להביתם
הגבעונים מה אעשה
לכם ויבוקה אכפר וקרבו
את נחלת יי:

שמואל ב כא ג
3. ויאמרו לו הגבעונים
אין לנו כסף וזרב עם
שאל ועם ביתו ואין לנו
איש לתמית בישראל
ויאמר מה אהם אמרים
אעשה לכם:
שמואל ב כא ד
4. יתן להם שבעה אנשים
מבני ודועגונם ליי
בגבעת שאל בחיור יי
ויאמר המלך אני אתן:

שמואל ב כא ו
5. ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם למען
ישב: ויחרור אפו ויתן
לך רחמים ורחמים
וידבק באשר נשבע
לך: ויבית יי יח
6. ויאמר משה אל העם
אל תיראו כי לבקעבור
נסות אתכם בא
האלהים ובעבור תהיה
לך רחמים על בניכם לבדתי
השמות כ טו
7. כי ידעתי למען אשר
יצא את בני ואת ביתו
אחרי ושמרו דרך יי
לעשות צדקה ומשפט
למען יהי יי על
אברהם את אשר דבר
עליו: בראשית יח ט
8. ויחזק המלך את שני
בני רצפה בת איה אשר
ילדה לשאול את ארמני
ואת מפכשת ואת
חמשת בני מיכל בת
שאול ילדה
לעדיאל בן ברולי
המחולתי:

שמואל ב כא ח
9. ויחזק המלך על מפי
ביתו בן ידועתו בן שאול
על שבעת יי אשר
ביניהם בן דוד ובין
ידועתו בן שאול:

שמואל ב כא ז
10. לא ימותו אבות על
בנים ובנים לא ימותו על
אבות איש בחטאו
ימות: דברים כ טו
11. ותקח רצפה בת איה
את השק ותטהר לה אל
הצור מתחלת קציר עד
תקור מים עליהם מן
השמים ואת תחת השדה
לקלה: שמואל ב כא י
12. לא תלין בנחלתו על
העץ כי קבור תהיה
ביום ההוא כי קללת
אלהים תלין ולא תטמא
את אדמתך אשר יי
אלהיה: נתן לך

ארמוני ומפיושות. אותו מפיושות היה בן שאל ואמר ר"ת
דהוא היה רבו של דוד לאמר צפרק קמא דערכות (דף
ד. וס) שהיה מנייש פני דוד בהלכה וגרסם דלל מפיושות שמו
אלא איש בעל שמו כי מפיושות בן שאל נקרא איש בעל דבדרי
הימים ולא כמה שכתוב בספרים איש
בזשט שמו דלל מנינו בשום מקום איש
בזשט שנקרא מפיושות ואיש בזשט
נארג בתחלת מלכות בית דוד קודם
מעשה הגבעונים דליכא למימר
דמפיושות בנו של יהונתן היה רבו
של דוד דלותו לא מנינו בשום מקום
שנקרא לא איש בזשט ולא איש בעל
ואי"ת ולמה לא חלק לו כבוד לרבו
לזקש עליו רחמים שלא יקלטנו הארון
וי"ל דשמת זקש ולא נענה:

ותמהו דה אר הצור. אומר
במדרש אל הצור
שהצדיקה (ט) עליו הדין ואמרם הצור
תמים פעלו: **דונגור גרסי.**
מדת שכירות דדון לזון מדה לאמר
בצבא צמרא (ט) (דף ט: ו) וקר ליה (דף ט)
פסא: **ונתנינים** דוד גור עליהן.
גרש שמעמן פי' בקונטרס שגור
עליהן חמנות וכדכתיב והגבעונים לא
מזני ישראל המה וגו' כלומר אין
ראוין להדבק בישראל והשמת פריך
דמשה גור עליהן עבדות ואסור משום
לא יהיה קדש ומשני דמשה לא גור
אלא להאזן דרס ויהושע בזמן
שזהמ"ק קיים ומנינו למימר דלא
נאסרו בשום פנים משום לא יהיה
קדש כיון דלא גור עליהן עבדות אף
בזמן שאין בית המקדש קיים ודוד גור
עליהן חמנות ולא שעבדס לכולהו
דרי ואמי שפיר הו' דליון צמתיס
תורת עבדים דתמן באלו נערוס
(כמויות דף כט. וס) דהבא על הנתינה
יש לה קנס ואילו צבא על השפחה
תמן דליון לה קנס ואומר צירושלמי
אפי' משומרת שלא נבעלה ועוד דאס
יש צמס תורת עבדות ליתסרו חרורי
בנתיני דמשומרת אסור צמסמה דלאמר
בנתיני עבד ותליו בן חורין ליסא
שפחה אין יכול וצפרק עשרה יוסמין
(קידושין דף סט.) קאמר דחרורי ומניני
מותרים לצבא זה צוה ועוד יי לפש
דכי פריך ולא עבדות ממש משה
גור עליהן ומסממא גור נמי שלא
יתחנתו צמס דליון נכון שיתחנתו צמס
כיון דנאלין כעבדים ודוד נמי נוכל
לומר דגור עליהן עבדות כדי שלא
יתחנתו צמס והשמת פריך שפיר
דמשה גור עליהן ויחא השמת הו'
דקאמר צימני ר' נקסו להמיר נמתיס
להפקיע שעבד משה ועל ידי כן
יהיה מותר להסתחן צמס ומסיק
דחלק מוצח מי ימיר וכיון דלישמייר
בהן שעבד של חלק מוצח אין הגון
לידבק צמס ופליגא דרבי חייא בר
אבא דלאמר חלק מוצח בזמן שאין
ההמיר

תריסר ירחי שפא. ללו דוקא דהא קרוב לתלמן שני הוא שהרי סוף
שנותיו של דוד היה אלף לפי שאין דרך כבוד לספור אחר יב"ח אחר
שנתקבלו תנחומין על המת דלאמר צמועד קטן (דף כא:): **אין לנו.**
לחצות לשאל ולציתו לא כסף ולא זהב כי אס נפשות ואין לנו להמית

בשאר ישראל כי אס צורעו:
והוקענוס. תליה: **צאומה** זו.
ישראל: **הרחמנים** כו'. והני גבעונים
כיון דלא מרחמי אינן ראוין לידבק
בהן מיד גור עליהן דוד לכן נאמר
והגבעונים לא מזני ישראל המה:
ויחמול המלך. ואי צארו תליא
מילתא כיון דלא קלטו ארון מהו
חמולתו של דוד. ומשני שלא העבירו:
וכי משא פנים יש בדבר. וכי היה
לו לדוד ליסא פנים צמני נפשות היה
לא להעביר את כולן: **ואסתי משאול**
פנים יש בדבר. הואיל וקלטו ארון
לא היה לו להמית אחר תחמיו: **ואל**
יתחלל שם שמים. שהיו האומות
אומרים אין אומה זו ראויה לידבק
בה שהרי פשטו ידיהם בגרים ליטול
מונותיהם ולא עשו בהן נקמה: **עד**
נאך מית עליהם. עד ימות הגשמים
לא ייתנו לקבורה: **דוגור.** שכירס:
אלא מהכא ויספר שלמה (אס) כל
האנשים וימלאו מאה וחמשים אלף
ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל:
מחוטב עליך. מדקרינהו לחוטבי עץס
באנפשייהו שמע מניה ללו ככלל ישראל
נינהו וללו ככלל גרים אלף עבדים
ועבדים פסוליס נינהו וגבעונים
חוטבי עץס נינהו דלהכי אקרינהו
יהושע: **משה גור עליהן להסוף דרס.**
על חוטבי עץס שהיו צימיו: **ויסנס**
יהושע. אלמא עבדים נינהו ויהושע
לדורות הצאס גור דכתיב (יהושע ט)
לא יכרת מכס חוטבי עץס: **בזמן**
שזהמ"ק קיים. דכתיב (סס) ולמוצח ה':
חלקנו

נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם וחית
השדה לילה והא כתיב¹² לא תלין נבלתו על העץ אמר רבי יוחנן משום
רבי שמעון בן יהוצדק¹³ מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם
שמים בפרהסיא שהיו עוברים ושבים אומרים מה טיבן של אלו הללו בני
מלכים הם ומה עשו פשטו ידיהם בגרים גרורים אמרו אין לך אומה
שראויה להדבק בה כזו ומה בני מלכים כך בני הדיוטות על אחת כמה וכמה
ומה גרים גרורים כך ישראל על אחת כמה וכמה מיד נתוספו על ישראל
מאה וחמשים אלף שנאמר¹⁴ ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים
אלף חוצב בהר ודלמא ישראל הוו לא סלקא דעתך דכתיב¹⁵ ומבני ישראל
לא נתן שלמה עבד ודלמא¹⁶ דוגור בעלמא אלא מהכא¹⁷ ויספר שלמה כל
האנשים הגרים אשר בארץ ישראל [וגו'] וימצאו מאה וחמשים אלף
[וגו']¹⁸ ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל ושמונים אלף חוצב בהר ונתנינים
דוד גור עליהם משה גור עליהם דכתיב¹⁹ מחוטב עץך עד שואב מימין
משה גור לההוא דרא דוד גור לכולי דרא ואכתי יהושע גור עליהו דכתיב
²⁰ ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוצח ה' יהושע
גור בזמן שבית המקדש קיים דוד גור בזמן שאין בית המקדש קיים
בימי

בית המקדש קיים מותר ואס היו מפקיעין חלק עדה היו מותרים לגמרי ושז לא יחול שום עבדות של חלק מוצח אפילו לכשיבנה
ואין נראה לרבינו מס דמדאורייתא אסורי צללו דלא תתחנן כדמסיק רבא לעיל (דף עו.) דבגירותן אית להו חמנות ומנן (מכות דף יג.)
ואלו הן הלוקין הבא על הממורת ועל הנתינה ומיהו איכא למימר דנתינה אגב שיטפא דממורת נקטה וכן צריך לומר למאי דהוה צעי רבא
למימר דבגירותן לית להו חמנות דככל דוכתא איירי בגירות גבי קנס ובעשרה יוסמין (קידושין סט.) צמתינין ונראה לרבינו מס דדוד גור
עליהם שעבדו והא דקאמר לעיל ראו להדבק עם ישראל היינו להיות בני חורין כמותן אלל חמנות אסור מדאורייתא והא דקאמר
צימני רבי נקסו להמיר נמתיס לא להסתחן צמס אלל להפקיע עבדותם ואמר להס רבי חלק מוצח מי ימיר הלכך אין לנו להמיר
אפילו חלקנו שלא יסתחן חלק מוצח ופליגא דרבי חייא בר אבא דלאמר חלק מוצח בזמן שאין בית המקדש קיים מותר ממילא צלל שום
ההמיר

נחלה: דברים כא כג. ¹³ ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר: מלכים א ה כט. ¹⁴ ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדו וישלשו וישירי רבבו
ופרשיו: מלכים א ט כב. ¹⁵ ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אחרי הספור אשר ספרם וידע אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלושת אלפים ושש מאות: דברי הימים ב ב טו. ¹⁶ ויעש
מהם שבעים אלף סבל ושמונים אלף חוצב בהר וישלשו אלפים ושש מאות מצחידים להעביר את העם: דברי הימים ב ב יז. ¹⁷ וספכם נשיכם וגורך אשר בקרב מותקין מחוטב עץך עד שאב מימין: דברים כט י
18. ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוצח ה' יהושע טו כו